

Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконною порубкою лісу, у період воєнного стану

Сергій Стрілець

Старший судовий експерт сектору трасологічних досліджень
Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру
Міністерства внутрішніх справ України

ORCID: 0000-0002-2598-5008, e-mail: expert.strilec62@gmail.com

Висвітлено особливості техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконною порубкою лісових насаджень. Проаналізовано особливості проведення огляду місця події за цією категорією проваджень у період воєнного стану відповідно до етапів його проведення. Автор наголошує на необхідності забезпечення всіх учасників слідчих (розшукових) дій. Звернуто увагу на необхідність залучення крім криміналістів спеціалістів інших галузей знань (кінолога, геодезиста, ботаніка, економіста тощо), а також працівників лісового господарства та лісозаготівельників, які можуть надати допомогу в розслідуванні кримінального провадження. Наведено перелік технічних засобів, криміналістичної техніки та спеціального обладнання, які доцільно використовувати під час проведення огляду та інших слідчих (розшукових) дій для збільшення їх ефективності. З огляду на те, що під час огляду місця події може бути виявлено широкий спектр слідів, особливу увагу приділено особливостям вилучення та пакування різних видів речових доказів (у першу чергу під час вилучення слідів на пнях або зрубаних деревах). На основі аналізу експертної практики Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України розглянуто проблемні питання, що виникають під час проведення судових експертиз за зазначеними спеціальностями (особливо під час підготовки та призначення судових трасологічних експертиз). Розглянуто сутність механізму слідоутворення під час розпилювання деревини. Надано рекомендації щодо правильного формулювання питань під

час складання процесуальних документів для призначення судової трасологічної експертизи.

Ключові слова: незаконна порубка лісу; огляд місця події; вилучення слідів і об'єктів; трасологічна експертиза.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна, яку Російська Федерація веде проти України, приносить нашій країні надзвичайно великих збитків. Це не тільки матеріальна шкода економіці та житловому фонду, а й величезні збитки, спричинені довкіллям. Забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, знищення внаслідок бойових дій лісового господарства — все це надзвичайно негативно впливає на якість життя людей і відновлення економіки. За сьогоднішніми оцінками Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, шкода, завдана довкіллю внаслідок війни, вже перевищує 2,4 трл грн [1]. Тільки збитки українським лісам на початок цього року складають приблизно 500 млн доларів [2].

До того ж багато шкоди лісовому господарству завдає злочинна діяльність у цій сфері, одним із проявів якої є незаконна порубка лісу.

Розслідування цієї категорії кримінальних правопорушень вимагає від посадових осіб органів поліції відповідного рівня підготовки, організації слідчих дій, техніко-криміналістичного забезпечення, налагодження співпраці з Експертною службою для призначення та проведення судових експертиз, адже в умовах воєнного стану такі розслідування мають певні особливості.

Ці виклики ставлять низку проблемних питань до розслідування кримінальних правопорушень за фактами незаконної порубки лісу, у першу чергу їх техніко-криміналістичного забезпечення та судово-експертного супроводження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування досліджувало дуже багато правників, науковців вищої школи та практиків-криміналістів, поміж яких М. Салтевський, В. Шепітько, А. Волобуєв, В. Коновалова, А. Кофанов та ін. Питання досудового розслідування незаконної порубки лісових насаджень у своїх наукових роботах висвітлювали О. Заїчко [3], О. Пилипенко [3], С. Бухонський [6], А. Новицький [7, 8], О. Одерій [9], О. Дудоров, Є. Письменський, А. Коваленко [10, 11], Р. Олійничук [12] та ін.

Однак, особливості техніко-криміналістичного забезпечення під час досудового розслідування за фактами незаконної порубки лісу (особливо в період воєнного стану) дотепер не досліджували, що зумовило актуальність проведення такого дослідження.

Мета дослідження. Висвітлити наявні проблеми техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень за фактами незаконної порубки лісу та процесу призначення та проведення судових експертиз у межах таких кримінальних проваджень.

Викладення основного матеріалу. Останнім часом у нашій країні значно поширилося таке негативне явище, як масова порубка лісів. За оцінками міжнародних експертів до понад 40% від загального обсягу заготовленої деревини в Україні складають незаконні порубки [3, с. 12]. Особливої гостроти ця проблема набула після повномасштабного вторгнення Російської Федерації.

Швидке та результативне розкриття злочинів проти довкілля, вчинених шляхом незаконної порубки лісу, залежить від правильного планування дій посадових осіб правоохоронних органів на початковому етапі розслідування.

У процесі розслідування такого виду злочинів виникає потреба у призначенні багатьох судових експертиз: дактилоскопічних, траєкторічних, ґрунтознавчих, біологічних, ботанічних, земельно-технічних, екологічних, економічних та ін. Специфічність злочинних дій, необхідність призначення судових експертиз за різними експертними спеціальностями, обумовлює певні особливості у проведенні огляду місця події.

Як відомо, огляд місця події — невідкладна слідча (розшукова) дія, спрямована на встановлення, фіксування та дослідження обстановки місця події, слідів злочину й особи злочинця та інших фактичних даних, що мають значення для кримінального провадження.

Огляд місця події за фактом незаконної порубки лісу є невідкладною слідчою (розшуковою) дією, яку проводять на початковому етапі розслідування та залежно від слідчої ситуації, що існує на момент його проведення та має свої особливості [5, с. 6].

Виявляючи ознаки незаконної порубки лісу в умовах воєнного стану, на місце події необхідно викликати слідчо-оперативну групу, керівнику якої необхідно ухвалювати рішення про доцільність початку огляду та розслідування [11, с. 68—69]. Ухвалюючи рішення, у першу чергу, необхідно врахувати необхідність убезпечення всіх учасників слідчої дії. Перед проведенням огляду у прифронтовій зоні, у місцях, де проходили бойові дії, необхідно провести комплекс заходів із розмінування і звільнення території від вибухонебезпечних предметів, причому ці заходи необхідно провести з максимальним збереженням наявного слідового матеріалу.

У випадках, якщо такі діяння виявляють на території, де відбуваються активні бойові дії, або в місцевостях із високим рівнем мінної

небезпеки, слідчі (розшукові) дії рекомендують відкласти до стабілізації ситуації [11, с. 69].

Складаючи документи (зокрема, протоколи огляду), необхідно використовувати спеціальну термінологію, яку використовують у сфері лісового господарства [13].

На підготовчому етапі необхідно визначити спеціалістів для участі в огляді місця події, поміж яких мають бути:

- криміналісти;
- працівник лісового господарства;
- фахівець із лісозаготівлі;
- кінолог, геодезист, ботанік, економіст або інші (за обставинами);
- технічний персонал.

Виходячи з розміру території огляду і конкретної слідчої (розшукової) ситуації, необхідно визначити кількість спеціалістів-криміналістів. Також необхідно передбачити наявність у розпорядженні слідчого технічного персоналу з відповідними засобами для відібрання зразків, транспортування речових доказів до місця складення протоколу огляду тощо. Кількість членів слідчо-оперативної групи (далі — СОГ) має бути достатньою для швидкого, повного та результативного огляду місця події.

Для проведення огляду місця події необхідно застосовувати науково-технічні засоби та транспорт:

- пересувну криміналістичну лабораторію (далі — ПКЛ) із науково-технічними засобами для вирішення комплексних завдань огляду у польових умовах;
- криміналістичні валізи;
- квадрокоптер (його використання доцільне, якщо оглядають значну територію; зазвичай він оснащений професійними камерами, за допомогою яких можна отримувати високоякісний відеозапис та фотографії. До того ж він має високу маневреність і швидкість польоту, стійкість до поривів вітру, можливість програмування траєкторії польоту, а також функцію онлайн-трансляції відеопотоку з відстані декількох десятків метрів на екран пульта або планшета);
- фотокамери, відеокамери (традиційні засоби фіксації);
- вимірювальне приладдя (лінійки, рулетки до 50 м);
- мірну вилку для вимірювання діаметрів пнів і стовбурів повалених дерев;
- GPS-навігатор для швидкого визначення географічних координат на місцевості та визначення площі;

- лазерний далекомір-висотомір для вимірювання відстаней до або між об'єктами, вертикальні кути нахилу, перевищення між точками та висоту дерев;
- геодезичне обладнання (теодоліт, віхи) за відсутності лазерного далекоміра-висотоміра;
- бензопили для отримання зразків для експертного дослідження;
- фарбу для нумерації речових доказів і позначення меж місця події;
- огорожувальні стрічки;
- пакувальний матеріал (паперові мішки та мішки з полімерного волокна, картонні коробки, полімерні сейф-пакети);
- автомобільний транспорт (для транспортування особового складу, речових доказів).

Під час розслідування цієї категорії злочинів часто виникають труднощі, пов'язані з прив'язкою місця події та виявлених слідів на місцевості, що зумовлено їх віддаленістю від постійних орієнтирів, значними площами порубок, відсутністю якісних мап тощо. Вирішення цієї проблеми можливе через запровадження в практику розслідування супутникових *GPS*-навігаторів, під'єднаних до системи глобальної супутникової навігації.

За відсутності *GPS*-навігаторів необхідно прив'язуватися до сторін світу і постійних орієнтирів (доріг, відгалуження річок або струмків), що має бути зафіксовано на схемі місця події та відображено у фототаблиці. Найдоречнішим у цьому випадку є використання як орієнтира квартального стовпа, оскільки він є натурним лісовпорядним знаком.

Після визначення меж місця події і способу прив'язки до постійних орієнтирів місцевості їх позначають сигнальними стрічками, кілочками, відмітками фарбою на деревах тощо.

Місце незаконної порубки відносно орієнтирів визначають за допомогою вимірювального приладдя, а у разі вчинення злочину на значній площі для проведення вимірювань доцільно використовувати далекомір (за його відсутності — геодезичне обладнання).

Обрання способу огляду має велике значення для планомірності та повноти слідчої (розшукової) дії. Ураховуючи значну територію, що підлягає огляду зазвичай зі значною кількістю об'єктів на ній, її доцільно поділити на невеликі сектори (що мають форму прямокутників) та застосувати найоптимальніший, фронтальний спосіб.

Під час огляду місце події слід зафіксувати за допомогою фотоі/або відеозйомки. Окрім традиційних технічних засобів під час проведення загальних видів відео-, фотозйомки (особливо на значних

площах порубок) доцільно використовувати квадрокоптери, які можна успішно використовувати для проведення слідчих (розшукових) дій (зокрема, «за гарячими слідами») [4, с. 283—284; 5, с. 122—125].

До типових завдань огляду з використанням квадрокоптера належать:

- 1) орієнтувальна фотозйомка значно віддалених ділянок місця події;
- 2) фіксація первісного стану місця події без втручання в його обстановку;
- 3) виявлення шляхів підходу й відходу правопорушників до (з) місця злочину;
- 4) оперативне отримання відеоінформації для реалізації оперативно-розшукових заходів, спрямованих на затримання осіб, які вчинили злочин;
- 5) оперативне складання планів і схем місця події.

План-схема як пояснювальне креслення до протоколу огляду допомагає отримати наочне уявлення про місце події взагалі, усвідомити розташування на ньому різних об'єктів і слідів. Вона має досить повно відображати реальну обстановку, зафіксовану в протоколі огляду, і водночас бути простою та доступною для сприйняття.

Складаючи план-схему, необхідно використовувати загальноприйняті позначення. Її не слід перевантажувати деталями, що не мають значення для кримінального провадження, що нерідко зустрічається на практиці. Щоб виділити найважливіші елементи обстановки місця події, рекомендують застосовувати різні кольори.

Для її складання застосовують планшет, компас, візирну лінійку, використовуючи дані замірів і результати фото-, відеозйомки.

Під час проведення огляду місця події можна виявити широкий спектр слідового матеріалу, який необхідно процесуально правильно зафіксувати та вилучити.

Заключний етап огляду, під час якого складають протокол огляду, вилучають та упаковують сліди та об'єкти, також має певні особливості (наприклад, на пнях і зрубаних деревах із торців пнів і стовбурів нижньої та (за потреби) верхньої частини хлестів випилюють та вилучають торцеві зрізи завтовшки 10—20 см залежно від діаметра; обов'язково наносити на верхню та нижню частини зрізів під час огляду місця події відповідних орієнтувальних позначень із поміткою у протоколі огляду).

Торцеві зрізи сирої деревини поміщають в пакування, що дає змогу волозі з об'єктів випаровуватися (наприклад, у цупкий папір;

мішки з переплетеного полімерного волокна (без внутрішнього полімерного вкладиша); паперові мішки з цупкого паперу; картонні коробки та ін.).

Пакування має бути опечатане бирками з реквізитами та підписами учасників слідчої (розшукової) дії.

Вилучені сирі торцеві зрізи деревини зі слідами не можна поміщати до пакування, що не пропускає повітря (наприклад, у полімерні пакети), тому що об'єкти дослідження будуть вражені пліснявою, а у разі тривалого зберігання у герметичній упаковці сліди на них для експертного дослідження будуть непридатними.

Під час розслідування такого виду злочинів виникає потреба у призначенні судових експертиз за різними експертними спеціальностями. За результатами аналізу експертної практики Харківського НДЕКЦ МВС України встановлено, що найбільше помилок слідчі допускають у разі призначення судових трасологічних експертиз, тому існує нагальна потреба висвітлити проблемні питання призначення судової трасологічної експертизи.

Розслідуючи кримінальні правопорушення за фактами незаконної порубки лісових насаджень, із місць подій зазвичай вилучають торцеві зрізи деревини та інструменти (здебільшого бензопили). У постановках про призначення судової трасологічної експертизи слідчі ставлять питання на зразок: *«Чи залишені сліди розрізу на фрагментах верхніх частин пнів (об'єкти № 5, 6), вилучених під час огляду місця події, бензопилою марки ООО-0111, вилученою у підозрюваного?»* або *«Чи залишені сліди розрізу на фрагментах верхніх частин пнів (об'єкти № 5, 6) бензопилою марки ООО-0111, вилученою під час огляду місця події?»*.

У таких випадках на дослідження для проведення експертних експериментів (експериментальних зрізів) необхідно надавати матеріал у вигляді фрагменту стовбуру дерева такої самої породи, що й наданий на дослідження фрагмент деревини.

Під час дослідження за динамічними слідами ідентифікувати конкретний інструмент для вирішення наведених вище питань не є можливим, що пов'язане зі специфічним механізмом слідоутворення.

Механізм слідоутворення у цьому випадку характеризується тим, що у процесі розпилювання елементи робочих частин інструментів, що ріжуть, рухаються. Після того як конкретний елемент (наприклад, на ланцюзі бензопили (рис. 1, 2)) утворює слід на деревині, наступні елементи, які слідують за ним, його повністю знищують (рис. 3). Механізм слідоутворення ручних пилок аналогічний за тією відмінністю, що він заснований на зворотно-поступальних рухах інструментів.

Рис. 1. Шина бензопили з ланцюгом

Рис. 2. Зубці на фрагменті ланцюга

Рис. 3. Сліди у вигляді трас на торцевому зрізі пня дерева

Отже, за торцевими слідами розрізу на деревині можна визначити лише видову приналежність інструменту, який його утворив. Тому ми рекомендуємо ставити на вирішення трасологічної експертизи такі питання:

— «Яким шляхом пошкоджено дерева, фрагменти пнів яких (об'єкти № 5, 6) надані на дослідження?»

або

— «Яким шляхом розділено стовбури дерев, фрагменти яких (об'єкти № 5, 6) надані на дослідження?»;

— «Яким видом інструмента виконано ці пошкодження?»

або

— «Яким видом інструмента розділено надані об'єкти?».

Іноді, коли з місця події вилучено фрагменти стовбурів дерев, виникає потреба у призначенні експертизи з визначення цілого за частинами. У таких випадках ми рекомендуємо ставити такі питання:

— «Чи були частинами цілого два фрагменти деревини з маркуваннями «1» і «87», надані на дослідження?»

або

- «Чи були частинами цілого фрагмент деревини з маркуванням «І», вилучений під час огляду місця події, і фрагмент деревини з маркуванням «87», вилучений у підозрюваного?»;
- «Чи були частинами цілого металевий предмет (об'єкт № 9), вилучений під час огляду місця події, та зуб ланцюга бензопили марки ООО-0111 (об'єкт № 29), вилученої у підозрюваного?» [6, 14].

Висновки. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконною порубкою лісових насаджень, має велике значення для їх розслідування. Розглянуті особливості техніко-криміналістичного забезпечення і практика їх застосування у слідчій (розшуковій) діяльності можуть стати джерелом вдосконалення теоретичних положень тактики оглядів місць подій та експертного супроводження розслідування цього виду кримінальних правопорушень.

Перелік посилань

References

1. Завдана довкіллю шкода внаслідок війни вже перевищує €2,4 трільйона — Стрілець / Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3850599-zavdana-dovkillu-skoda-vnaslidok-vijni-vze-perevisue-24-triljona-strilec.html> (дата звернення: 10.04.2024).
  2. Названо суму збитків, яких завдала українському довкіллю війна / Слово і діло: Аналітичний портал. 21.01.2024. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/01/21/novyna/bezpeka/nazvano-sumu-zbytkiv-yakux-zavdala-ukrayinskomu-dovkilliyu-vijna> (дата звернення: 12.02.2024).
  3. Заїчко О. В. Запобігання незаконній порубці або незаконному перевезенню, зберіганню, збуту лісу: монографія / наук. ред. Б. М. Голівкін. Харків, 2019. 192 с.
- The environmental damage caused by the war already exceeds €2.4 trillion — Strilets / Ukrinform. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3850599-zavdana-dovkillu-skoda-vnaslidok-vijni-vze-perevisue-24-triljona-strilec.html> (access date: 10.04.2024) [in Ukrainian].
- The amount of damage caused to the Ukrainian environment by the war / Word and deed: Analytical portal. 21.01.2024. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/01/21/novyna/bezpeka/nazvano-sumu-zbytkiv-yakux-zavdala-ukrayinskomu-dovkilliyu-vijna> (access date: 10.04.2024) [in Ukrainian].
- Zaichko, O. V. (2019). Preventing illegal logging or illegal transportation, storage, and sale of timber / science editor B. M. Holovkin. Kharkiv [in Ukrainian].

4. Пилипенко О. М. Особливості організації й тактики огляду місця події при розслідуванні незаконної порубки лісу. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2018. Вип. 2. С. 280—289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2018_2_32 (дата звернення: 10.04.2024).
5. Пилипенко О. М. Основи методики розслідування незаконної порубки лісу : дис. ... канд. юрид. наук. Сєвєродонецьк, 2018. 199 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/1ba1bf25-6f1d-46aa-8d20-a5be5d857e18/content> (дата звернення: 10.04.2024).
6. Бухонський С. О. Дослідження частин деревини та слідів її розділення : методичні рекомендації. Київ, 2016. 29 с.
7. Новицький А. О. Обстановка незаконної порубки і контрабанди лісу, вчиненої організованою злочинною групою. *Юридична наука*. 2020. № 8 (110). С. 298—303. DOI: 10.32844/2222-5374-2020-110-8.38 (дата звернення: 10.04.2024).
8. Новицький А. О. Особливості розслідування незаконної порубки і контрабанди лісу, вчиненої організованою злочинною групою : дис. ... докт. філософ. Харків, 2021. 250 с.
9. Одерій О. В. Теорія і практика розслідування злочинів проти довкілля : монографія. Харків, 2015. 528 с.
10. Дудоров О. О., Письменський Є. О. Кримінально-правова кваліфікація незаконної порубки лісу : практ. пос. Сєвєродонецьк, 2017. 213 с.
- Pylypenko, O. M. (2018). Peculiarities of the organization and tactics of the scene inspection in the investigation of illegal logging. *Bulletin of Luhansk State University of Internal Affairs named after E. O. Didorenko*. Iss. 2 (82) (access date: 10.04.2024) [in Ukrainian].
- Pylypenko, O. M. (2018). Fundamentals of the methodology for investigating illegal logging : Candidate's thesis of Juridical Sciences. Sievierodonetsk. 199 p. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/1ba1bf25-6f1d-46aa-8d20-a5be5d857e18/content> (access date: 10.04.2024) [in Ukrainian].
- Bukhonskyi, S. O. (2016). Study of wood parts and traces of its separation : method. recommendations. Kyiv [in Ukrainian].
- Novytskyi, A. O. (2020). The situation of illegal logging and timber smuggling committed by an organized criminal group. *Legal science*. № 8 (110). DOI: 10.32844/2222-5374-2020-110-8.38 (access date: 10.04.2024) [in Ukrainian].
- Novytskyi, A. O. (2021). Peculiarities of investigating illegal logging and smuggling of timber committed by an organized criminal group : thesis of PhD. Kharkiv [in Ukrainian].
- Oderii, O. V. (2015). Theory and practice of investigating crimes against the environment : monograph. Kharkiv [in Ukrainian].
- Dudorov, O. O., Pysmenskyi, Ye. O. (2017). Criminal legal qualification of illegal logging : practical guide. Sievierodonetsk [in Ukrainian].

11. Письменський Є. О., Коваленко А. В., Пилипенко О. М. та ін. Досудове розслідування незаконної порубки або незаконного перевезення, зберігання, збуту лісу : практ. посібник / за ред. проф. В. В. Коваленка та проф. Є. О. Письменського. Івано-Франківськ, 2023. 204 с. Pysmsenskyi, Ye. O., Kovalenko, A. V., Pylypenko, O. M. et al. (2023). Pre-trial investigation of illegal logging or illegal transportation, storage, sale of timber : practical guide / edited by Prof. V. V. Kovalenko and Prof. E. O. Pysmsenskyi. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
12. Олійничук Р. Особливості розслідування незаконної порубки лісу. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. Вип. 3. С. 166—170. DOI: 10.35774/app2020.03.166 (дата звернення: 10.04.2024). Oliynychuk, R. (2023). Peculiarities of investigating illegal logging. *Current problems of jurisprudence*. Iss. 2. DOI: 10.35774/app2020.03.166 (access date: 10.04.2024) [in Ukrainian].
13. Карабчук Д. Ю, Вицера Р. Р. та ін. Методика здійснення громадського контролю за лісозаготівлями. Львів, 2018. 129 с. URL: https://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/9_____1_5.pdf (дата звернення: 15.11.2023) Karabchuk, D. Yu., Vytseha, R. R. (2018) Methodology for public control over logging. Lviv. URL: https://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/9_____1_5.pdf (access date: 15.11.2023) [in Ukrainian].
14. Методика встановлення цілого за частинами. Експертна спеціальність 4.2. «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів і залишених ними слідів, ідентифікація цілого за частинами» (Реєстраційний код реєстру методик проведення судових експертиз 4.2.35) / уклад.: Коструб А. М., Грищенко О. В., Щирба Д. Є., Чашницька Т. Г. Київ, 2015. 37 с. The method of establishing the whole from the parts. State Scientific Research Forensic Centre of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2015). Registration № 4.2.35/compiled by: Kostруб A. M., Hryshchenko O. V., Shchyrba D. E., Chashnytska T. H. Kyiv [in Ukrainian].

Features of technical and forensic support for the investigation of criminal offences related to illegal deforestation during the period of martial law

Serhii Strilets

The article highlights the peculiarities of technical and forensic support for the investigation of criminal offences related to illegal logging of forest plantations. The author analyses the peculiarities of conducting a crime scene inspection in this category of proceedings during martial law in accordance with the stages of its conduct. The author emphasises the need to protect all participants to investigative (detective) actions. Attention is drawn to the need to involve, in addition to criminalists, specialists in other fields of knowledge (dog handlers, surveyors, botanists,

economists, etc.), as well as forestry workers and loggers who can assist in the investigation of criminal proceedings. The article provides a list of technical means, forensic equipment and special equipment that should be used during inspection and other investigative (detective) actions to increase their effectiveness. Given that a wide range of traces may be found during the inspection of the scene, special attention is paid to the peculiarities of seizure and packaging of various types of material evidence (primarily when seizing traces on stumps or felled trees). Based on the analysis of the expert practice of Kharkiv Scientific Research Forensic Centre of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the article considers the problematic issues arising in the course of forensic examinations in these specialities (especially in the course of preparation and appointment of forensic trace evidence examinations). The essence of the mechanism of trace formation during wood sawing is considered. Recommendations are given on the correct formulation of questions in the preparation of procedural documents for the appointment of a forensic trace examination.

Keywords: *illegal logging; inspection of the scene; seizure of traces and objects; trace evidence; trace evidence examination.*

- ⇒ Стрілець, С. (2025). Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконною порубкою лісу, у період воєнного стану. *Криміналістика і судова експертиза*. Вип. 70. С. 577—588. DOI: 10.33994/kndise.2025.70.43.